

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Velika Čolnarska ulica št. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.
Čekovni račun št. 14.398.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglašiti:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglas:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so pošlino prost.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., šte. 42.

Četrtek
»Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo

Kmetstvo-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Kristan na Jesenicah.

(Dopis z Jesenic.)

Na Jesenicah se je 26. sept. vršilo v Delavskem domu konsumno krajevno zborovanje. Glavni poročevalci so bili minister n. r. g. Anton Kristan, Jeram in Zugwitz. Predsednik kraj. odbora Mulej je uvodoma omenjal, da odbor ni na jasnem, v kakšnih odnosih sta si Konsumno društvo za Slov. in zadruga »Produkcija«. Nato je dal besedo Kristanu, ki je na dolgo razlagal o zadrugarstvu in lastni produkciji. Predvsem se je sukal okrog delovanja Delavske pekarnice v Ljubljani in Produkcije za izdelovanje kreme. Pravi: sedaj se dela pražarna za kavo. Daje ima Produkcija zalogo manufakturnega blaga, slično kakor v Avstriji takozvani Warenhaus itd. Zelo mu je ugajalo delo avstrijskih delavcev, ki imajo velike naprave in vse tako lepo urejeno, da je kar veselje in pravi: Mi smo vse to videli in spoznali za dobro, zato smo manufakturno zalogo tudi pri nas ustanovili. Je last Kons. društva, ki ima 90 odstotkov v njej, le 10 odstotkov imajo drugi, ki so bili tako postrti, da so pristopili k tej ustanovi. Za tem pojasnjuje delo klerikalne Zadrugne zveze, koliko je nabrala denarja od kmetov in delavcev, tako da razpolaga danes s 400 milijoni (Din ali K?) in zato lahko podpira razne zadruge ter na ta način daje visoke procente. Razlaga težkoče in zapreke, ki so pri nas in da se nahajajo tudi zato nastavljeni ljudje, ki zlivajo blato in gnojnico na naše delo, ter tarna, da nosi delavstvo denar v klerikalne in druge meščanske hranilce, ne pa v delavske. Jeram je prišel k meni v Ljubljano po denar, ki ga potrebujete za stavbo. Sicer ga je na Jesenicah dovolj, samo da je namesto v delavskih po raznih meščanskih hranilnicah naložen. — Res, prav lepo in dolgo pridigo nam je napravil. Tudi ob socialne demokrate se je obregnil in mahal po njih. Priporočal je, da naj nikar vse kar imamo na veliki zvon ne obešamo, kakor so to naredili bernotovci v neki zadrugi, kjer je nekdo tam, ki je 40.000 poneveril. Tudi poročilo iz Delavske zbornice mu ni bilo pravilno in je rekel, da škoduje to delavskemu gibanju. H koncu je poročal še o pričevanju pri sodni razpravi med Dražilom in Urbančevom ter društvom. Kako da smo hoteli dokazati, da je pogodba, ki je bila narejena, za načelstvo pravilna, in da smo imeli dogovor z Dražilom in Urbančevom, ako dobila tožba ter s tem od Konsumnega društva izplačilo 700.000 Din, ustanoviti svoje Konsumno društvo. K zaključku je pristavil: Denar je vladar sveta. — Nato se je pričela debata. S. Žnidar odgovarja: Gospod Kristan nam je lepo razložil pomen in napredek Kons. društva, kakor da bi bil res tako iskren socialist. Če ima delavstvo v Sloveniji 42 prodajalen z 17.000 člani, je to res velik napredek. Toda vodstvo ni znalo te člane v socialistični ideji vzgojiti, drugače bi imeli danes od teh članov vsaj eno četrtino politično zrelih in tudi organiziranih. Kristan hvali avstrijsko delavstvo, ali on ne dela tako. V Nemški Avstriji delajo gospodarska, strokovna, kulturna in politična organizacija ramo ob rami in na ta način so tam tesno združeni. Zakaj mora biti pri nas gospodarska organi-

zacija popohnoma sama zase, zakaj strok. organizacije politično nevtralne? Pri nas voditelji teh organizacij direktno zatirajo socialdemokratično stranko, iz katere so izšle vse te organizacije in prav raditega nastaja kriza v Konz. društvu. Ker nima članstvo idejne vzgoje, zato se ne dela tako kakor v Avstriji. (Medklic od Jerama: Mi delamo!) Vi delate, toda napol kapitalistično. (Jeram od jeze vstane in gre proti vratom, pri zborovalcih aplavz s. Žnidarju.) Prav nič ne de, ako gre Jeram ali Kristan ali pa jaz iz dvorane, kajti socialistično delavstvo bo spoznalo, kaj je prav in kaj ni prav. (Medklic: Vi razbijate!) Mi ne razbijamo, ampak vi, ki pravite, da združujete in da ste združeni, v resnici pa razganjate delavstvo. Vprašam vas, ali je bil shod ob priliki volitev v Delavsko zbornico združevanje, ko so glavni funkcionarji združenih strokovnih organizacij hujskali delavstvo, naj socialne demokrate ven pomeče? Nadalje: Kristan ni povedal, da je naš strankin List »Naprej« vedno prinašal zdravo kritiko o Kons. društvu. Opo-minjal je delegate pred občinim zborom radi tajne pogodbe ter jih pozival, da naj dajo raditega vodstvo zapreli. Pri sodni razpravi so sodrugi Bernot in drugi pričali na sodišču tako, kakor so za pošteno spoznali in niso mogli drugače. Vsak pošten socialist pa drugače spoznati ne more, kakor to, da je pogodba še nadalje v veljavi, ako je občni zbor ni razveljavil. Občni zbor je sklenil le to, da se izdela za uslužbenca službena pragmatika in šele takrat pogodba izgubi veljavo. Zato zagotavljam, da je zavednejše delavstvo trdno prepričano, da ne bo vedno le denar sveta vladar, ampak da bo delo zmagovalo nad kapitalom. Ako smatra Kristan poročilo o Delavski zbornici za škodljivo, naj na to odgovarja delegat Delavske zbornice, ki je tukaj (Ravnik). — Kristan in Jeram sta hotela v silni razburjenosti oba naenkrat odgovarjati sodr. Žnidarju. Jeram mu je očital, da je sodr. Žnidar tak socialist, ki bi rad postal mojster pri KID, ter da ni delal kulu-ka pri Stavbni in gostilniški zadrugi. (Glej opazko v predzadnjem Napreju dopis z Jesenic.) Nato je Kristan prav demagoško dokazoval kot otročarijo, ako misli sod. Žnidar, da je občni zbor tisti, ki sklepa take in slične stvari in jih razveljavlja, češ, občni zbor postavlja načelstvo in mu daje direktive za bodoče delovanje. Toda Kristanovo delovanje nam je prav dobro znano in je vidno. Op. dopisnika). Zborovanje je bilo že pri prvi točki tako zavlečeno, da Jeram in Zugwitz nista mogla obširneje poročati, ker so zborovalci že odhajali. Jeram se je hvalil z dvorano za kino in da je zanj raditega zgodovinski dan in pristavlja: vsi predniki Stavbne in gostilniške zadruge niso znali izločiti dvorane za kino iz Delavskega doma. Samo sedanje načelstvo je znalo rešiti ta problem, da bo delavstvo vseh korporacij imelo prostor za delovanje in izobraževanje. Tudi ti, Žnidar, boš lahko prišel s svojo grupo v Delavski dom, če boš pameten. Ako boš pa tako razbijal, pa za primojdušne. Nato je Zugwitz pojasnjeval neki načrt za gradbo novih stanovanj, ki pa ni bil predebatiran.

K zaključku je na govorice, ki se širijo po tovarni radi odpovedi gostilni-

čarju Delavskega doma Malenšku in frizerki g. Hajdinovi vprašal Burnik načelnika Stavbne in gost. zadruge Jerama za pojasnilo. Ta je odgovoril, da bo poročal na prihodnjem članskem sestanku. Kakor se čuje, ima prvi odpovedano radi neke nepravilnosti v izvrševanju obrti. Vendar to še ne morejo biti pravi razlogi za odpoved, če ni striktnih vzrokov. Druga pa glede višjega plačevanja stanarine, kakor je načelnik izjavil. Zdi se nam, da tiči zajec drugje. K stvari se še povrnemo. Železo je pač na vročih tleh. Pripomniti moramo, da pri novi stavbi sta kot družabnika udeležena privatni podjetnik in na njegovo izjavo tudi Kristan. Ali so to Marksova načela? Ali bo ta stavba proletariata? Ali se kaj razlikujete od kapitalistov? Ali ni to moderno združevanje delavstva? Proletariat zahteva duhovnega združevanja, da se bo mogel rešiti krize na gospodarskem, strokovnem in kulturnem polju. To pa more doseči le tedaj, ko bo segel tudi po političnem boju in organizacijski osamosvojitvi na vseh štirih poljih, da bo kot neodvisen zmožen voditi borbo proti internacionalnemu velekapitalu.

Zavedni delavci.

Opomba. Na Kristanove pritožbe glede mojega pričevanja v sporu med Dražilom in Urbančevom ter Kons. društvom za Slov. moram povedati, da nisem bil vprašan o veljavnosti pogodbe, ampak le o tem, kaj so govorili člani načelstva prej, predno so se z Dražilom sprli. Istotako sta pričala ss. Kisovec in Iza P. Ko je Udovc proti nam članom Kons. dr. branil pogodbo, ni govoril o tem, da je pogodba potrebna zaradi nevarnosti, ki preti zadrugi od strani komunistov in bernotovcev, kakor prisegajo kristanovci zdaj, ampak je rekel, da mora pogodba te nastavljenca zaščititi, ker nikakor ne gre, da bi 15letne sotrudnike na ceste metali. Vsak verjame, da nam in še posebno meni takrat ni rekel, da je pogodba le fingirana in to z namenom, da bi bilo Kons. društvo po njej uničeno, če pade v roke »komunistom in bernotovcem«. Pravtako, kakor vsi verjamemo, da za Kristana in njegove ta pogodba zdaj ne drži več, ko je padlo Kons. društvo v roke kristanovcem. Razložek je le ta, da jaz in mi nekristanovci nismo in ne bomo delali fingiranih pogodb, še manj pa, da bi pred sodiščem s prisego dokazovali, da jih delamo! — Izjava o »neki zadrugi« in »nekem« človeku, ki je poneveril v njej 40.000 (dinarjev ali kron?) je pa prostaško obrekovanje, dokler ne izvemo imena zadruge in človeka. Zavedni že raz-

umejo, kaj pomeni tako prostaško obrekovanje! Enako obrekovanje je tudi, če govori Kristan o dogovoru glede ustanovitve lastnega konsumnega društva. Take dogovore je morebiti delal on in se mu zato zdijo razumljivi, nam se zdi vsako pričanje nerazumljivo, če je le posledica takih dogovorov.

Zvonimir Bernot.

Poneverb so imeli kristanovci že mnogo, eno tudi pred kratkim, eno pa lani. Letošnjega grešnika so izključevali, a ne izključili, ker ga potrebujejo, lanskega pa niso potrebovali, ker ni šel čez drn in strn z njimi, zato so ga brez sodbe obsodili, kakor še ni bil zlepa kdo obsojen. Mi smo se lani kakor vselej postavili na stališče, da mora biti zadeva rešena pred sodiščem, oni pa so trdili, da s tem brani- mo grešnika in še zdaj včasih agitirajo, kakor da bi ležal ta grešnik na naši vesti in kakor da bi bilo delavstvo mi ogoljufali za tistih 40 ali 50 tisoč dinarjev. Poneverbe so mogoče le pri tajnih računih, to zavedno delavstvo že ve, zato tudi ve, zakaj kristanovci ne marajo pred sodišče — tam bi se izkazalo, da ni kriv le grešnik, ampak tudi grešniki — Prav lahko mogoče, da je mislil Kristan na Jesenicah na ta slučaj, ko je govoril o poneverbi 40.000 Din. Pa s časom se bodo delavci že naučili razlikovati med »samostrokovnimi« kristanovskimi organizacijami, kjer so poneverbe zaradi tajnosti mogoče, in med socialdemokratičnimi organizacijami, v katerih smo poneverbe z načelom javnosti onemogočili. Počasi raste zavednost, raste pa. Kovinarji so letos nekega tajnika odslovili, ali ga je Kristan tudi odslovil? Jeseniški kovinarji to vprašanje že razumejo in prav nič ne bo Kristan opravil, če bo grehe svojih organizacij skušal naprtiti našim!

Druga skupščina Delavske zbornice za Slovenijo.

(Konec.)

M. Čobal hoče že zaključevati sejo, pa se še oglasi sodr. Leskošek z naslednjimi interpelacijami:

Meseca maja t. l. je bilo razpisanih v Uradnem listu več služb pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani z omejitvijo, da se morejo zanje potegovati le osebe, ki so že nameščene pri delavskem zavarovanju. Poleg javnega razpisa je izdal urad interno okrožnico na vse svoje nameščence, s katero je celi vrsti nameščencem zabranjeno potegovati se za razpisane službe.

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonialnih trgovinah.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom vas zamore stalno zadovoljevati.

K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Kapitalna kriza.

Vlada je odstopila, ker se med seboj ni mogla sporazumeti. Čudno je to pri vladi, ki se imenuje vlada sporazuma. Ni pa čudno za nas, ki vemo, da se radikali in radičevci niso sporazumeli za pravično vodstvo državnih poslov, ampak za razdelitev plena. Ta sporazum je na las podoben sporazumu v Delavski zbornici, kjer so se socialpatrioti sporazumeli z nacionalisti in klerikaleci. Obojni sporazum se je bal luči, zato je obojni delal med štirimi stenami, pred javnost se s svojim delom ni upal in zato sta bila oba parlamenta stalno na dopustu, sestala sta se le toliko, da sta odglasovala proračune, državni parlament v milijardah, delavski parlament za Slovenijo pa v milijonih. Odglasovala sta, izvršila sta svojo dolžnost kot glasovalna mašina, potem sta pa pustila zopet vladnemu sporazumu, da dela z denarjem po mili volji in apetitu.

Zakaj se vladni gospodje niso mogli sporazumeti, ni znano. Pravijo sicer, da zaradi Radičevega nastopa o priliki poseta češkoslovaških parlamentarcev, toda nikakor ni verjetno, da bi taka malenkost imela tolikšne posledice. To je le zunanji znak, pravih notranjih vzrokov je bilo pa mnogo in videli smo vsega pol leta, odkar je ta vlada vladala, da je bila takorekoč vsak dan pred padcem. Zlasti pri priganjanju korupcije se je jasno videlo, da obe vladni stranki zelo radi in veliko govorita proti korupciji, delati se pa nobena ne upa, ker zadene vsaka v svojih lastnih vrstah na zapreke. Prijetno je odkrivati tujo korupcijo, bolj nevarno pa je vtikati se v korupcijo, v katero so zapleteni tudi lastni pristaši.

Obe stranki bosta morali nastopiti isto pot, kakor jo je šla socialna demokracija. Začeti bosta morali s pometanjem v lastni hiši, zato se bosta morali navaditi soditi vse zadeve po stvarnih, ne pa osebnih vidikih. Odločiti se bo treba, kaj je prav in kaj ne, ne pa vpraševati se, kdo je to naredil, naš človek ali nasprotnik. Tudi naš človek mora dajati odgovor, ne le nasprotnik.

Ta pot bo pa pri teh dveh strankah nemogoča, dokler bosta odvisni od kapitala. Dokler bo odločeval kapital, ni mogoče odpraviti korupcije in tajne diplomacije.

To se najlepše vidi na polomu Slavenske banke. Če taka velika banka ustavi plačila, če so v igri stotine milijonov ljudskega denarja, bi bilo pač treba, da poseže vlada za naglo roko v gnezdo in poišče, kdo in kam je te milijone zapravil.

To pa je nedopustno, pravi veliki kapital. Ljudstvo bi spoznalo, kako se dela z njegovim denarjem, in bi nikdar več ne zaupalo svojega denarja tistim hranilnicam, ki dajejo ljudski denar na razpolago velebankam za razne spekulacije. Ljudstvo bi pri takih polomih spoznalo, da je treba začeti resno z lastnimi gospodarskimi organizacijami, z lastno kontrolo v lastnih zadrukah, za lastno produkcijo ustanovljenih. To spoznanje bi vzelo kapitalu njegovo moč.

Vsa oblast je iz ljudstva. Kakor pred leti za svojega učitelja, tako se je letos postavil mežiški proletarij za svojega zdravnika. Kakor takrat, tako je tudi zdaj dokazal, da je vsa oblast iz ljudstva, če ljudstvo hoče. Vse nagajanje ne more preprečiti ljudske volje, če je ta volja enotna, organizirana. V Črni je bilo prepovedano zborovanje pod milim nebom, v Mežici pa je bilo prvo zborovanje prepovedano, češ, prepozno je bilo naznanjeno, drugo je bilo pa prepovedano za-

to, »ker hujskamo«. V obeh občinah pa je bila ljudska volja vendar izražena in čitatelji »Napreju« vedo, da precej razločno. Mnogi nevedneži so sicer dvomili v uspeh in razlagali, da tudi tak nastop ne bo nič pomagal, ker končno vendarle vlada napravi po svoje. Mežiški proletarij pa ve, da so to le izgovori nevednežev in komodnih ljudi, ki za zmago pravice niti s prstom ne marajo ganiti. Mežiški proletarij se za svoje pravice bori in če je treba pride tudi dvakrat in trikrat na shod, da tudi javno pokaže svojo organizirano moč — zato je pa tudi že dosegel lepe uspehe. Tako je tudi v vprašanju svojega zdravnika zmagal: osivelemu možu je bila pravica za izvrševanje zdravniške prakse zopet vrnjena.

Samoupravni akcijski odbor v Ljubljani je pokazal vse takozvane proletarske stranke v pravi luči. Delavci, ki hodijo na skupne sestanke z resnim namenom, so že trikrat sklenili skupni nastop. Prvič splošno 9. avgusta, soglasno sprejeta resolucija je bila objavljena v »Napreju« št. 33 dne 14. avgusta. Drugič so sklenile že bolj natančen načrt dne 13. septembra, ki je bil kot predlog objavljen že 11. septembra v »Napreju« št. 37. Samo glede dveh točk (glede prispevka za volitve in glede volilne dobe) je bilo vprašanje nerešeno in prepuščeno nadaljnjim debatam. Tretjič pa so sklenile 11. oktobra že letak, ki naj bo takoj izdan kot razpis predvolitev. Toda voditelji se s tako pošteno rešitvijo ne strinjajo in skušajo s sabotažo preprečiti izvršitev. Kako je kaj takega mogoče? Zato, ker te stranke nimajo trdnih pravilnikov, po katerih bi bilo določeno, kdo in kako odločuje. Voditelji, ki imajo v rokah tisk in vsa druga sredstva, lahko vsak delavski sklep bodisi umolčijo, bodisi preprečijo. Nobeden izmed naštetih treh sklepov ni bil objavljen niti v »Enotnosti«, niti v »Delu«, niti v »Novi Pravdi«, dasi je bilo večkrat tudi v navzočnosti voditeljev sklenjeno, naj se v vseh listih čim največ objavlja. Kakšne stranke so to? Ime stranke zaslužijo edinole po buržoasnih metodah, tam pomeni vsaka stranka voditelja in njegove priganjače, ki s pomočjo kapitala in lažnivega tiska delajo, kakor da bi bili stranka. Pravih organizacij nimajo; če imajo sploh kakšne organizacije, jih imajo le na papirju, nikakor pa ne v resnici, tako da bi se delavci shajali in skupno odločevali glede izvrševanja svojega programa. S pomočjo demagogije spravijo od časa do časa svoje nezavedne simpatizerje na kakšno manifestacijo in potem bobnajo v svet o svojih akcijah. — Sodrugji, ni pomoči, treba bo, da se v večjem številu udeležujete sestankov in da se oprimate tiska, ki piše o vaših sklepih. Le tako boste imeli kontrolo nad organizacijskim delom v lastnih rokah!

S. Vinko Möderndorfer je bil v torek pred dež. sodiščem v Ljubljani obsojen na 1 mesec zapora in 2000 dinarjev globe, 1000 Din odškodnine Zazuli in 1000 Ryndinu ter na plačilo takse in sodnih stroškov. Tožili so ga mežiški rudnik, ravnatelj Bargate, davkar Zazula, Rus Ryndin in veliki župan dr. Pirkmajer, vsi zaradi pisma, ki je objavljeno na 32. strani brošure »Boji in napredek mežiških rudarjev«. Glede druge mnogo bolj važne vsebine te brošure ni tožil nobeden. Vložena je ničnostna pritožba na Stol sedmorice v Zagreb, potrebno pa je, da proletarij sam čita brošuro in jo študira, da bo imel lastno sodbo. Potrebno je tudi, da se prodajo vse brošure, ker je za kritje stroškov treba denarja. Tudi če bo s. Möderndorfer v Zagrebu oproščen, je mnogo izdatkov. O zadevi bomo še pisali.

s Pregled organizacij, ki so obračunale za mesec september izide prihodnji teden. Zamudniki, požurite se!

Sodrugji, širite brošuro Boji in napredek Mežiških rudarjev. Zaradi važnosti, ki jo je ta brošura z razpravo 12. t. m. proti s. Möderndorferju pridobila, in sitnosti, ki jo zaradi nje imamo, se bo ostala naklada prodajala odslej po 20 Din izvod. Kdor do 24. oktobra t. l. ne obračuna za vse dozdaj prejete brošure, bo obremenjen z 20 Din za vsak izvod, ki ga je že prejel in še ne plačal. Naročila sprejema tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, p. p. 168.

Mežiški občini in njenemu krajevemu šolskemu svetu je izrazila vlada največje nezaupanje s tem, da mu je naprtila nenapovedano revizijo vsega gospodarstva in računov. Štirinajst dni je trajala revizija. Mnogo časa nam je sicer vzela, vendar pa smo je bili veseli. Prav je, da se pregledajo računi in zelo prav bi bilo, če bi se računi povsod tako pregledovali in da bi se tudi povsod — tako v redu našli!

Dravograd. (Popravek.) Dopis v »Napreju« št. 39 glede železničarske prireditve bi lahko kdo napačno razumel, da so namreč veselico na koncu kronali z alkoholom prireditelji sami. Na željo ugotavljamo, da izmed njih ni bil mišljen nihče.

Holmec pri Prevaljah. Gdč. Pepca Hrastova je hčerka gostilničarja g. Hrasta na Poljani, ne pa njegova nakararica. V razgovoru z orožnikom so besede o strahu bile govornjene v popolnoma drugačni zvezi, nego je bilo pisano v »Napreju« št. 37. Hrastova gostilna je na dobrem glasu in bi bilo napačno, če bi dotično notico kdo tako razumel, kakor da se tam kdaj vršijo pretepi pijancev.

Vrhnika. Pričeli smo z rednim poukom esperantskega jezika v ljudski šoli na Vrhniki (II. nadstropje). Pouk se vrši za začetnike (I. tečaj) vsak torek in petek od pol 8. zvečer naprej; II. tečaj vsak torek zvečer ob istem času. Naraščaj se poučuje vsak torek od 6. do 7. ure. Vpisovanje se zaključuje v torek., dne 19. oktobra. — Esperantista klubo Vrhnika.

Vrhnika. G. Lenarčič je baje vložil ugovor proti »Kres-ovemu projektu« na zadnjo inštanco.

s Trbovlje. Člansko zborovanje JSDS in KDZ v Trbovljah se bo vršilo v nedeljo 24. oktobra ob 16. uri v prostorih g. Forte. Tega sestanka naj se udeležijo vsi odseki kulturne sekcije KDZ. Razgovarjali se bomo o važnih zadevah in tudi o izpopolnitvi telovadnega črudja. Zato je dolžnost vsakega člana, zlasti odbornika, da se

sestanka sigurno in točno udeleži. — Odbor.

Blanca. Šolski upravitelj Zmago Bregant je imel v »Napreju« že tako ostro javno obsodbo, kakor morebiti še nikdar noben učitelj. Vendar ni tožil, ampak še nadalje »deluje« tako, kakor se za učitelja ne spodobi. Dejanja, ki mu jih je »Napreju« očitil, pa niso samo taka, da se za učitelja ne spodobijo, ampak zaslužijo vse hujsko obsodbo in oblast bi jih morala brez-pogojno odpraviti. Na šoli poučuje razen njega še ena učna moč, in to je njegova soproga. Ta mu pri vsem pomaga. Tako si je izmislila zdaj posebne predpise za otroško modo. Izmisli-ti si jih je morala, ker ne verjamem, da bi tudi za šolske otroke veljala vladna odredba glede luksuza urad-nic. Če hodijo deklice v prvi razred v kratkih krilih, to najbrže ni niti luk-suz, niti pohujšanje. Izmislila pa si je to samo za mojo hčerko, kajti samo ta je bila iz šole spodena, druge ne. Ko sem se šel zato pritožiti k njemu, ni hotel z menoj govoriti, otroka je pa odsunil: »Poberi svoje reči, ne smeš več v šolo!« — Nekega otroka (J. M.) je zaprla po šoli in ga ni pustila niti na stran, da je prišel ves moker do-mu. Stariši otroka J. R. še zdaj niso dobili nazaj denarja za izlet na Lisco, dasi je bila otroku udeležba na izletu prepovedana. Deklici V. L. je učiteljica vzela glavniki, ki si ga je v laseh popravljala. Če se smatra to za igranje, pa ni upravičeno, če otrok niti po pouku ne dobi svoje lastnine nazaj. Dasi ni verjetno, vendar otroci govorijo, da rabita ta glavniki učiteljica in njena hčerka. Take razmere kričijo po odstranitvi, čeprav so ti očitki na vi-dez bolj malenkostni, kakor so bili oni, ki smo jih v »Napreju« čitali. Vzgojne uspehe uničujejo, in to je največje zlo. Zato je potrebno, da se izvede temeljita preiskava, kakor smo že v vlo-gi na velikega župana zahtevali. — Simon Sprager.

Črna. Čital sem v Del. Politiki, ka-ko se dopisnik iz Črne hvali, da je Svetek klestil nemarksistično pojmo-vanje onih grup, ki koncentrirajo svo-je delovanje v blatenju in osebnih na-padih. Bilo je le par takih nezavedne-žev, da so odobrvali njegove lažnive besede, ko je veliko govoril, pa malo povedal. Ne bi se vam voditeljem bilo treba učiti delati po pravilniku, saj ste vsi zanj glasovali, le izpolnjevati ga ne marate. Filipu Dolinarju tudi po-vem, naj nikar ne prešteva mojih knofov, dokler mu Kristan meče svojo politiko v oči; njegovi pristaši tukaj že »spoznavajo, kam jih je zavlekla ta brezpolitična socialpatriotska politika. Naj še enkrat bolj dobro prečita »Na-prej« št. 8 in »Del. Politiko« št. 66.

Noben
milni prašek
Vam ne more na-
domestiti „Persil“.
Znobemim ne morete
svojega perila tako
snažno, primerno in
neškodljivo prati.
V 17 letih, odkar se
„Persil“ rabi, se je
to opetovano
dokazalo.

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

GRITZNER in ADLER

za domačo obrt in industrijo
v vseh opremah.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v voženju brez-
plačen - Večletna ga-
rancija - Delavnica
za popravila - Nizke
cene, tudi na obroke

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

Ce »Napreja« nima, naj se zgledi pri meni, da mu dokazem resnico v načelu javnosti, da drugič ne bo pred s. Leskoškom trdil, da lažem. Rekel je, da je tudi on za tak socializem, pa mu le demagoštvo preveč ugaja, drugače bi ne zmerjal vsakega kakor hudodelca, če zve, da je pri nas organiziran. Če je kak pravi socialno demokratiški shod, se poskrijete in le Šterni in Erženi kričijo, da je to »le postranska stvar«. Jože Ipavec naj pa takrat sezuje čevlji, kadar ga bo tiščal, da se ne bo prehitro prehladil. — Sodruge v Črni opozarjam, naj se bolj zanimajo za delavski tisk. Čitajmo in se izobrazujemo drug drugega. »Naprej« mora v vsako delavsko stanovanje, lažniva Kristanova »Politika« pa proč in proč vsa demagogija. — Na vseh shodih navzoči P. L.

Sv. Lovrene na Poh. Dr. Pivko je imel 12. septembra tu shod in pri tem smo zvedeli, kako skrbi JDS za delavstvo. Hvalil se je, da je na željo veleposrestnikov in industrialec dosegel, da je na železnici namesto 6 ur 24 ur prostih ležarine. Priznal je, da so kontrolni zbori vojaških obvezancev neprijetni, trdil je pa, da so vendar potrebni. Nismo razumeli, čemu bi bili potrebni, saj je trdil, da je vojna nemogoča, ker imamo čuvarico miru v Zvezi narodov. — Trdil je, da se pri nas ne vlada tako kakor v stari Avstriji, ampak vlada parlament. (Tega si niti sam ni verjel!) Potem je pa govoril, da radikali, radičevci in klerikalci niso za nič in da »en težko bolan Žerjav odtehta 20 zdravih klerikalcev«. Mi vemo, da vseh 21 tehta toliko, da z dr. Pivkom vred niso zmožni za las izboljšati gospodarsko krizo, pač pa jo delavec dan na dan bolj težko občutimo. O stanovanjskem zakonu je obljubil, da bo podaljšan in da bo nekaj poboljšal, da hišni posestniki ne bodo tako trpeli. Po takih izjavah bi bilo res čudno, če bi kak delavec bil za demokratizacijo! Samo za bogatine skrbijo, ljudstvu pa pesek v

oči mečejo. Če ni vojne nevarnosti, čemu se potem oborožujemo? Čemu bi teh strašnih izdatkov ne porabili bolj pametno, n. pr. za gradnjo hiš? S tem bi se odpravila stanovanjska beda in obenem tudi brezposelnost in gospodarska kriza. Čemu ne sledimo Danski in drugim naprednim državam? — Prizadeti, premišlujte! Čitajte, debatirajte in organizirajte se v poštenih organizacijah, v katerih se zavedni proletariat bori za boljši družabni red!

Svoboden tisk je povsod odprto oko ljudstva, je utelešeno zaupanje ljudstva v samega sebe. (Karl Marks.)

15. oktobra 1926. — 2.400.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v različnih barvah, rokavice, nogavice, dokolnice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, klovi, šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje. potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce

edino le pri tvrdki

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Najnižje cene!

Na veliko in malo!

VABILO
na II. redni občni zbor Stavbene in gostilniške zadruge
»DELA VSKI DOM«
r. z. z. o. z. v Celju,

ki se bo vršil v torek, dne 2. novembra t. l. ob 7. uri zvečer v gostilni »Zeleni travnik« v Zavodni.

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора.
2. Poročilo načelstva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Volitev novega odbora.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozarjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 dinarjev. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA NAS EDNIKI
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg št. 12.

Bolni,
čitajte!

Kolikor ima leto dni, pri toliko bolezenskih postajah mora nervozni človek mimo, kajti izžrpani živci pogrenijo življenje in povzročijo mnogo trpljenja. Zbadajoče, trgajoče bolečine, omotica, strah, pol- in celostranski glavobol, brnenje po ušesih, utripanje oči, prebavne težave, nespavost, potenje, trganje po mišicah, nesposobnost za delo itd. mnogo drugih težav so posledica slabotnih, izžrpanih, bolnih živcev.

Kako se rešite tega zla?

S pravim Kola-Lecithin-om, na hranilnih sestavinah bogatim vitaminom, ki je postal za človeštvo pravi izvor dobrote. Čudovito pospešuje funkcijo telesa, krepi hrbtenico in možgane, jača mišice in Vam daje moč in voljo za življenje.

V borbi za zdrave živce

dela pravi Kola-Lecithin čudeže. On vodi lastne hranilne sestavine do najbolj zunanjih mest proizvodnje krvi, poživljuje in vzdržuje mladost in svežost. Lahko se sami prepričate, da Vam ne obljubujem nič neresničnega, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakemu, ki mi piše, popolnoma zastonj malo škatljico Kola-Lecithina in knjigo nekega zdravnika z mnogostransko izkušnjo, ki se je tudi sam boril proti takim bolečinam. Sporočite mi razložno svoj naslov in Vam takoj pošljem obljubljeno

popolnoma brezplačno.

E. PASTERNAK, BERLIN S. O.
Mihaelkirchplatz 13. — Abteilung 759.

Priporočam se Vam, da imete **vozni red** vedno pri roki, najbolje v denarnici in nikoli Vam ne bo odšel vlak pred nosom. S tem, da imate mali priročni **vozni red brez reklamne navlake**, prihranite mnogo časa pri iskanju. Vi iščete vaš vlak, ne pa n. pr. »žajfo« itd. **Reklama sploh ne spada v vozni red**, ker nima smisla, da jo vlačite po Vaših listnicah oziroma po Vaših žepih. Tak mali — **brez reklame** — vozni red dobiti že za **5 dinarjev** v vsaki knjigarni. — Zahtevajte isrečno

Podpečan vozni red

brez reklame mali format. Vozni red mora biti mal in priročen, da ga lahko denete v **telovnikov žep**, ne pa velik kakor n. pr. kuharska knjiga

„Kuhaj dobro“.

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili bodele vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševljote za moške in najnovejše volneno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke **po znižani ceni** v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik

Celje

Na željo se pošljejo vzorci

Postrežba solidna!

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg šte. 15

priporočam svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri tvrdki

I. N. Šoštaric

MARIBOR Aleksandrova cesta šte. 13.

Vsi k „AMERIKANCU“ v Celje

odeje (koutre) od	Din 140—	naprej
štofaste moške obleke od	Din 400—	naprej
štofaste fantovske obleke od	Din 100—	naprej
cajgaste moške obleke od	Din 150—	naprej
cajgaste fantovske obleke od	Din 80—	naprej
cajgaste hlače od	Din 45—	naprej
moške kape, štofaste od	Din 50—	naprej
drukatno od	Din 9-50	naprej
belop l.	Din 10—	naprej

Ostanki po lastni ceni.

V zalogi velikanska izbira štofov, cajgov, svilenih robcev, predpasnikov, srajc, otroških obleke ter vsakovrsnih nogavic. Ako res hočete štediti in poceni kupiti, potem se prepričajte in pridite k Amerikancu v Celje, pri farni cerkvi.

POZOR!

Zopet znižane cene!

Josip Šlibar

POZOR!

Zopet znižane cene!

Ljubljana, Stari trg 21, — poleg Zalaznika

Kontenina rujava Din 7-, 10-, 12-	Angie ki poslēm	Čisto volneno blago za ženske široko 110—130 cm Din 40-, 70-, 120-
Kontenine za rjuhe Din 27-, 29-, 34-	za bluže in srajce Din 36-, 40-, 45-	Prima moški štofi, lodal, kamgarne in drugi Din 90-, 200-, 300-
Angleški šifoni Din 12-, 15-, 19-	Različno blago	
Robci, tucet Din 48-, 70-, 90-	za ženske obleke Din 9-, 16-, 32-	

Vsako sredo in soboto prodaja ostankov.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, zupanstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.